

บทที่ 3

บทกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทย และบทกำหนดโทษทางอาญาของกฎหมายประกันสังคมต่างประเทศ

ดังที่กล่าวไปในบทที่แล้วว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497 นั้น มิได้บังคับใช้แต่อย่างใด เนื่องจากสถานะทางสังคมในสมัยนั้นยังไม่มีความพร้อม จึงได้มีการเตรียมตัวและศึกษาด้านการประกันสังคมมาอย่างยาวนานจนกระทั่งสามารถออกกฎหมายมาใช้บังคับได้เป็นครั้งแรกโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งประกาศใช้บังคับครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 และเมื่อใช้บังคับก็มีการเสนอแก้ไขกฎหมายหลายครั้งด้วยกัน ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ได้แก่ ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2537 ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2542 และครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2558 อีกทั้งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ยังถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. 2560 ยกเลิกในส่วนบทกำหนดโทษทางอาญา ตามมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม และให้ใช้ความใหม่แทน¹ และครั้งล่าสุดมีการแก้ไขโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 21/2560 ลงวันที่ 4 เมษายน 2560 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ โดยบัญญัติเพิ่มเติมมาตรา 84/2 แห่งลักษณะ 4 พนักงานเจ้าหน้าที่และการตรวจตราและควบคุม² และเพื่อทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตาม

---

¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. 2560 บัญญัติให้ยกเลิกความในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 101 ให้ใช้ความใหม่แทน ดังนี้

“ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลและถูกลงโทษ ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย”

² มาตรา 84/2 “ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาตามมาตรา 39 หรือมาตรา 47 ออกไปได้ตามความเหมาะสมหรือจำเป็น”

เจตนาของกฎหมาย จึงจำเป็นต้องมีมาตรการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคมทั้งนี้ การพิจารณาจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และส่วนราชการด้วย อีกทั้งบทกำหนดโทษดังกล่าวมิใช่เป็นในลักษณะการลงโทษเพื่อแก้แค้น ทดแทน และผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวมิใช่เป็นอาชญากรร้ายแรง เพราะด้วยอัตราโทษ ที่ต่ำ ประกอบกับโทษดังกล่าวมิใช่โทษที่เป็นความผิดในตัวของมันเอง แต่อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่ จะต้องมิบทกำหนดโทษดังกล่าวเนื่องจากเหตุผลด้านเศรษฐกิจประการหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันปฏิเสธ ไม่ได้เลยว่าผู้ใช้แรงงานถือว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยได้แปรเปลี่ยนจากสังคมภาคเกษตรกรรม มาเป็นสังคมภาคอุตสาหกรรม และเหตุผลด้านสังคม เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นลูกจ้างภายใต้สถานประกอบการเหล่านี้ เกิดประสบเหตุหรืออันตรายเนื่องจากการทำงานหรือไม่ก็ตาม ก็ย่อมที่จะเกิดผลโดยตรงในการ ดำรงชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้และครอบครัว รวมทั้งเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยประกันสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นหลักประกันชีวิตของแรงงาน ส่วนประการที่สองนั้นเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเพิ่มจำนวนขึ้นของ ผู้ใช้แรงงาน การไหลเข้ามาของแรงงานต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในภาคอุตสาหกรรม และการประมง(เมียนมา กัมพูชา และลาว)³ ซึ่งมีมากกว่า 1 ล้านคน⁴ ย่อมต้องมี นายจ้างบางส่วนที่จ้องจะเอาเปรียบแรงงานกลุ่มนี้ โดยการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และหาช่องทาง หลบเลี่ยง ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดให้การปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านแรงงานเป็น วาระแห่งชาติ อันเนื่องมาจากการรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา⁵

³ คนต่างด้าว 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) หมายถึง แรงงานที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยในตำแหน่ง กรรมกร หรือ คนรับใช้ในบ้าน ตามบันทึกความเข้าใจด้วยการจ้างแรงงานระหว่างประเทศไทยกับประเทศ เมียนมา ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลน รวมถึงแรงงานที่ลักลอบเข้าเมืองได้รับการปรับสถานะ เป็นเข้าเมืองถูกกฎหมายได้รับอนุญาตทำงาน

⁴ ฝ่ายสารสนเทศ กลุ่มงานพัฒนาระบบควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการ จัดหางาน. (2560). สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน พฤษภาคม 2560.

⁵ รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report-TIP) เป็นรายงานประจำปี ที่กระทรวงการ ต่างประเทศสหรัฐฯ จะต้องจัดทำตามกฎหมาย Trafficking Victims Protection Act (TVPA) ค.ศ. 2000 และ Trafficking Victims Protection Reauthorization Act (TVPR) ค.ศ. 2005 ของสหรัฐฯ เพื่อเสนอต่อรัฐสภา โดยเป็นการประเมินสถานการณ์และการดำเนินการต่อต้าน การค้ามนุษย์ของรัฐบาลประเทศต่างๆ ทั่วโลกกว่า

ประเทศไทยยังอยู่ในลำดับ Tier 3 ซึ่งเป็นอันดับต่ำสุดในรายงานในปี 2557-2558 (ปัจจุบันถูกจัดอันดับที่ Tier 2 watchlist)⁶ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางอาญาที่มีบทลงโทษที่รุนแรง ละเอียด เพื่อที่จะบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและสมเจตนาธรรม และเป็นไปตามนโยบายของรัฐ

3.1 มาตรการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคม และบทกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทย

สำหรับบทกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทยจะกล่าวถึงบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติไว้ในส่วนของบทกำหนดโทษ ตั้งแต่มาตรา 92 ถึง มาตรา 102 โดยจะอธิบายควบคู่ไปกับหน้าที่ของนายจ้าง และบทกำหนดโทษกรณีไม่ปฏิบัติตาม แบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

3.1.1 หน้าที่ของนายจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคม และบทกำหนดโทษทางอาญา

3.1.1.1 หน้าที่ของนายจ้างเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการแจ้งเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อเท็จจริง ตามมาตรา 34 และมาตรา 44

(1) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 34 ได้กำหนดให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป⁷ ต้องยื่นแบบรายการขึ้นทะเบียนนายจ้างและแบบรายการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน หมายความว่าเมื่อนายจ้างมีการจ้างงานลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป และลูกจ้างนั้นอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว ลูกจ้างผู้นั้นย่อมเป็นผู้ประกันตน นายจ้างย่อมมีหน้าที่ในการมาขึ้นทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มจ้างงานลูกจ้าง โดยมี

188 ประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงาน คือ Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

⁶ รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ปี 2559 (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2016-trafficking-persons-report-thailand-th/> [2560, 30 มิถุนายน].

⁷ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 บังคับแก่นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป พ.ศ. 2545 มาตรา 2 และ มาตรา 3 ให้ใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 บังคับแก่นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นไป

ข้อสังเกตว่าจะไม่คำนึงถึงว่าลูกจ้างอยู่ในระยะเวลาการทดลองงานหรือไม่⁸ โดยถือว่ามีกรจ้างแรงงานกันแล้ว และนายจ้างก็ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ สำหรับลูกจ้างต่างด้าวจะต้องมีการเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยถือหนังสือเดินทาง (Passport) และได้รับใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) กับนายจ้างจากกรมการจัดหางาน จึงจะสามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนได้ โดยต้องดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างมีหลักฐานครบถ้วน และนับแต่วันที่ 3 กรกฎาคม 2560 ลูกจ้างซึ่งได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ปี 2559 และเป็นลูกจ้างภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 สามารถขึ้นทะเบียนได้โดยใช้เอกสารบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ออกให้โดยกรมการปกครอง ภายในสามสิบวันนับแต่ประกาศมีผลบังคับใช้ หรือภายในสามสิบวันนับแต่นายจ้างมีหน้าที่⁹

แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ก็ได้มีการกำหนดไม่ใช้บังคับแก่ลูกจ้างต่อไปนี้

- ข้าราชการและลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น นั้นหมายความว่าหากส่วนราชการจ้างลูกจ้างชั่วคราวไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างรายเดือน รายวัน หรือรายชั่วโมงก็ตาม ก็ย่อมมีหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะนายจ้าง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงพนักงานจ้างเหมาบริการของส่วนราชการซึ่งเป็นการจ้างเหมาบุคลากรเอกชนตามแนวของกระทรวงการคลัง และต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพัสดุ ซึ่งเข้าลักษณะการจ้างทำของ มิใช่การจ้างแรงงาน

- นักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิตหรือนักศึกษา ซึ่งเป็นลูกจ้างของโรงเรียน สถานพยาบาลวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยนั้น

- ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

- กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา¹⁰

⁸ “ลูกจ้าง” ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยรับค่าจ้าง

⁹ ประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560 ข้อ 2 และ ข้อ 3

¹⁰ พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการหรือลูกจ้างอื่นที่ไม่อยู่ในบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม พ.ศ. 2560 กำหนดให้ลูกจ้างต่อไปนี้ไม่อยู่ในบังคับตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

- (1) ลูกจ้างของเนติบัณฑิตยสภา
- (2) ลูกจ้างของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
- (3) ลูกจ้างของสภาอากาศไทย

(2) ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อความในแบบรายการที่ได้ยื่นไว้ต่อสำนักงานเปลี่ยนแปลงไป ให้นายจ้างแจ้งเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นกรณีที่นายจ้างได้ยื่นแบบรายการไว้กับสำนักงานประกันสังคมเรียบร้อยแล้ว แต่ในเวลาต่อมาข้อเท็จจริงบางประการได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น สถานะความเป็นลูกจ้าง การเปลี่ยนแปลงชื่อ ที่อยู่ ของนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล เปลี่ยนแปลงประเภทกิจการ เป็นต้น นายจ้างมีหน้าที่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การขึ้นทะเบียนนายจ้าง ทะเบียนผู้ประกันตน และการแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น จะต้องใช้แบบรายการตามที่เลขาธิการกำหนดตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดแบบรายการและวิธีการยื่นแบบขึ้นทะเบียนนายจ้าง ขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน แจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง พ.ศ. 2558 และการยื่นแบบรายการให้หมายความรวมถึงการยื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยนายจ้างจะต้องยื่นคำขอยื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์พร้อมข้อตกลงและเงื่อนไขการยื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์ ต่อสำนักงานแห่งท้องที่ที่เป็นที่ตั้งกิจการของนายจ้าง กรณียื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นายจ้างจะต้องยื่น พร้อมหนังสือนำส่งแบบรายการด้วยสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์¹¹

หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหรือสอบสวนแล้วพบว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อีกทั้งยังเพิกเฉยไม่ยื่นแบบรายการการขึ้นทะเบียนนายจ้าง ทะเบียนผู้ประกันตน และการ

(4) ลูกจ้างของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

(5) ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

(6) ลูกจ้างของกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปีและไม่มีลักษณะงานที่เป็นกิจการนอกเหนือกิจการดังกล่าวรวมอยู่ด้วย

(7) ลูกจ้างของนายจ้างที่จ้างไว้เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

(8) ลูกจ้างของนายจ้างที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งงานที่ลูกจ้างทำนั้นมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย

(9) ลูกจ้างของนายจ้างซึ่งประกอบการค้าหรือการค้าแฝงลอย

¹¹ แบบรายการตามประกาศดังกล่าว หมายถึง แบบขึ้นทะเบียนนายจ้าง (สปส.1-01) หนังสือนำส่งแบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน (สปส.1-02) แบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน (สปส.1-03) และแบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนสำหรับผู้เคยยื่นแบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน สปส.1-03 แล้ว (สปส.1-03/1) หนังสือนำส่งแบบรายการด้วยสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (สปส.1-04) หนังสือนำส่งแบบรายการด้วยสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (สปส.1-04) คำขอยื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์ (สปส.1-05) ข้อตกลงและเงื่อนไขการยื่นแบบรายการทางอิเล็กทรอนิกส์ แบบแจ้งการสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน (สปส.6-09) แบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงผู้ประกันตน (สปส.6-10) และแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้าง (สปส.6-15)

แจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงดังกล่าวมาข้างต้น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 37 ได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบันทึกรายละเอียดในแบบรายการตามมาตรา 34 หรือ มาตรา 44 แล้วแต่กรณี โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 96 หากนายจ้างฝ่าฝืนไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนนายจ้าง และแบบรายการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน หรือไม่แจ้งเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นายจ้างที่ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อเนื่อง ต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม¹²

“ความผิดต่อเนื่อง” หมายถึง กรณีที่ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วและผู้กระทำความผิดยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความผิดให้ถูกต้องตามกฎหมายถือว่าเป็นความผิดต่อเนื่องไปจนกว่าจะได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น นายจ้างมีลูกจ้าง 1 คน ตั้งแต่ 1 เมษายน 2545 และอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขึ้นทะเบียนกองทุนประกันสังคม แต่นายจ้างไม่ยื่นแบบรายการ (ขึ้นทะเบียน) จนล่วงเลยกำหนดระยะเวลาที่มาตรา 34 กำหนดไว้ คือ 30 วัน นายจ้างก็จะมี ความผิดฐานไม่ยื่นแบบรายการ (ขึ้นทะเบียน) และจะต้องได้รับโทษตามมาตรา 96 คือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และตราบไคที่นายจ้างยังไม่ยื่นแบบรายการ (ขึ้นทะเบียน) นายจ้างก็ต้องได้รับโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาท โดยคำนวณค่าปรับตามจำนวนวัน โดยเริ่มนับจากวันที่พ้นกำหนด¹³

3.1.1.2 หน้าที่ในการนำส่งเงินสมทบและแบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบตาม มาตรา 47

เมื่อนายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้าง นายจ้างจะต้องหักค่าจ้างของผู้ประกันตนทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้างตามจำนวนที่จะต้องนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนตามและ

¹² พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 มาตรา 96

“นายจ้างผู้ใดโดยเจตนาไม่ยื่นแบบรายการต่อสำนักงานภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 34 หรือไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานขอเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 44 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม”

¹³ กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม. (2558). *คู่มือดำเนินคดีอาญา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาแห่งชาติ. หน้า 21.

ให้นายจ้างนำเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนที่ได้หักไว้ และเงินสมทบในส่วน of นายจ้างส่งให้แก่สำนักงานภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้ พร้อมทั้งยื่นแบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบ โดยแบบรายการเป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดไว้ในประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดแบบรายการและวิธีการส่งเงินสมทบ พ.ศ. 2558¹⁴ รวมทั้งการยื่นดังกล่าวหมายถึงการยื่นแบบด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งนายจ้างต้องยื่นคำขอต่อสำนักงานแห่งท้องที่ ที่เป็นที่ตั้งกิจการของนายจ้างเช่นเดียวกันกับแบบรายการขึ้นทะเบียนนายจ้าง ทะเบียนผู้ประกันตน และแบบเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างดังที่กล่าวไปแล้ว

ในกรณีที่นายจ้างมิได้หักค่าจ้างของผู้ประกันตนเพื่อส่งเป็นเงินสมทบ หรือหักไว้แล้วแต่ยังไม่ครบจำนวน กฎหมายกำหนดให้นายจ้างรับผิดชอบใช้เงินที่ต้องส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนเต็มจำนวน และหากนายจ้างนำส่งเงินสมทบช้ากว่ากำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด คือภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้ จะต้องรับผิดชอบจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างยังมีได้นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ โดยในกรณีที่นายจ้างค้างชำระเงินสมทบ เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด आयัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม หรือนำส่งไม่ครบจำนวนได้¹⁵

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 97 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดไว้ว่าหากนายจ้างฝ่าฝืน ไม่ดำเนินการยื่นแบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบ ให้แก่สำนักงานภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้ นายจ้างที่ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁶ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษทางอาญาที่แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. 2558¹⁷

¹⁴ ได้แก่ แบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบ (สปส.1-10 ส่วนที่ 1) รายละเอียดการนำส่งเงินสมทบ (สปส.1-10 ส่วนที่ 2) ใบสรุปรายการแสดงการส่งเงินสมทบกรณียื่นรวม (สปส.1-10/1) ใบสรุปรายการแสดงการส่งเงินสมทบกรณียื่นรวม (สปส.1-10/1 แผ่นต่อ)

¹⁵ ตามความในมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

¹⁶ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 97 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2558)

“นายจ้างผู้ใดยื่นแบบรายการตามมาตรา 34 หรือแจ้งขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการตามมาตรา 44 เป็นเท็จ หรือไม่ยื่นแบบรายการแสดงการส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹⁷ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 53ก ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2558

แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กลับมิได้กำหนดให้ การไม่นำส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลา หรือการหักเงินสมทบจากลูกจ้างแล้ว ไม่นำส่งเงินสมทบให้เป็นความผิดเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด และจะได้วิเคราะห์ในบทต่อไป

3.1.1.3 การยื่นแบบรายการโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ

ในกรณีที่นายจ้างยื่นแบบรายการขึ้นทะเบียนนายจ้างและแบบรายการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน หรือแจ้งขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไข เพิ่มเติมรายการเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม เช่น นายจ้างได้ยื่นแบบรายการแจ้งการสิ้นสุด ความเป็นผู้ประกันตนตามแบบ สปส. (6-09) ว่าผู้ประกันตนได้ลาออก 30 คน แต่ข้อเท็จจริง ปรากฏว่า รายชื่อลูกจ้างตามแบบรายการดังกล่าว มีลาออกไปเพียง 15 คนเท่านั้น หรือไม่มีลูกจ้าง คนใดลาออกเลย เป็นต้น

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 97 หากนายจ้างฝ่าฝืน ยื่นแบบรายการขึ้นทะเบียน นายจ้างและแบบรายการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน หรือแจ้งขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไข เพิ่มเติม รายการ เป็นเท็จ นายจ้างที่ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁸ ทั้งนี้ มีข้อน่าสังเกตว่าการยื่นแบบรายการนำส่งเงินสมทบโดยแสดง ข้อความอันเป็นเท็จกฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดในปัจจุบันแต่อย่างใด แต่การกระทำ ดังกล่าวควรที่จะกำหนดโทษไว้เหมือนการยื่นเอกสารเป็นเท็จในลักษณะเดียวกัน หรือจะสามารถ นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับได้หรือไม่ เพียงใด จะได้วิเคราะห์ในบทต่อไป

3.1.1.4 หน้าที่ในการจัดทำทะเบียนผู้ประกันตน ตามมาตรา 84

นายจ้างจะต้องมีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนตามแบบที่เลขาธิการกำหนดและให้ เก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ทำงานของนายจ้างพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจตรา และควบคุมงานอันเกี่ยวกับการประกันสังคม¹⁹

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 99 หากนายจ้างฝ่าฝืนมิได้จัดทำทะเบียนดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁰

¹⁸ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 97

¹⁹ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 84

“เพื่อประโยชน์ในการตรวจตราและควบคุมงานอันเกี่ยวกับการประกันสังคม ให้นายจ้างจัดให้มีทะเบียน ผู้ประกันตนและให้เก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ทำงานของนายจ้างพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจได้ ทะเบียนผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการกำหนด”

²⁰ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 99

3.1.1.5 หน้าที่ในการกรอกแบบสำรวจการประกันสังคม ตามมาตรา 28-มาตรา 31 พระราชบัญญัติประกันสังคมได้กำหนดให้สำรวจปัญหาและข้อมูลด้านแรงงานก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุวัตถุประสงค์ในการสำรวจ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำการสำรวจ กำหนดเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องไม่เกินสองปีและต้องกำหนดแบบสำรวจ ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งแบบสำรวจให้แก่ นายจ้าง การส่งไปยังนายจ้างให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่นำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานของนายจ้างในระหว่างเวลา พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของนายจ้าง ถ้าไม่สามารถส่งตามวิธีข้างต้น ให้ใช้วิธีปิดไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายที่สำนักงานของนายจ้าง เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวและเวลาได้ ล่วงพ้นไปเกินสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่านายจ้างได้รับแล้ว และต้องกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ให้นายจ้างต้องส่งคืนแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการแล้วแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องระบุไว้ในแบบสำรวจด้วย เมื่อนายจ้างได้รับแบบสำรวจแล้ว ให้นายจ้างกรอกรายการใน แบบสำรวจทุกข้อตามความเป็นจริง แล้วส่งแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการนั้นคืนให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลา²¹

“นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 84 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

²¹ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

มาตรา 28 “เพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคมตามพระราชบัญญัตินี้ จะตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อสำรวจ ปัญหาและข้อมูลด้านแรงงานก็ได้

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยให้ระบุ

- (1) วัตถุประสงค์ในการสำรวจ
- (2) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะทำการสำรวจ
- (3) กำหนดเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องไม่เกินสองปี”

มาตรา 29 “เมื่อได้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 28 แล้ว ให้เลขาธิการประกาศกำหนด

- (1) แบบสำรวจ
- (2) ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งแบบสำรวจให้แก่ นายจ้าง

(3) กำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันให้นายจ้างต้องส่งคืนแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการแล้วแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องระบุไว้ในแบบสำรวจด้วย

การประกาศตามมาตรานี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา 30 “แบบสำรวจตามมาตรา 29(1) ที่จะต้องส่งไปยังนายจ้างให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่นำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานของนายจ้างใน

แต่ทั้งนี้สำนักงานประกันสังคมยังไม่เคยสำรวจข้อมูลด้านแรงงานดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากยังไม่มีกรตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อสำรวจปัญหาและข้อมูลด้านแรงงาน และยังไม่มีการกำหนดแบบสำรวจขึ้นใช้แต่อย่างใด

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 93 หากนายจ้างผู้ใดโดยเจตนาไม่กรอกรายการในแบบสำรวจหรือกรอกไม่ครบถ้วน หรือไม่ส่งแบบสำรวจคืนภายในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท²² และตามมาตรา 94 หากกรอกข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจโดยรู้ว่าเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²³

3.1.1.6 อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 80 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีในการปฏิบัติการตามหน้าที่ไว้ด้วยกันทั้งสิ้น 4 กรณี²⁴

(1) เข้าไปในสถานประกอบการ หรือสำนักงานของนายจ้าง สถานที่ทำงานของลูกจ้างในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบหรือสอบถามข้อเท็จจริง
- ตรวจสอบทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานอื่น

ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของนายจ้าง ถ้าไม่พบนายจ้าง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของนายจ้างจะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของนายจ้างนั้นก็ได้

ถ้าไม่สามารถส่งตามวิธีในวรรคหนึ่งได้ ให้ใช้วิธีปิดแบบสำรวจไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายที่สำนักงานของนายจ้างเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวและเวลาได้ล่วงพ้นไปเกินสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่านายจ้างได้รับแบบสำรวจนั้นแล้ว”

มาตรา 31 “เมื่อนายจ้างได้รับแบบสำรวจแล้ว ให้นายจ้างกรอกรายการในแบบสำรวจทุกข้อตามความเป็นจริงแล้วส่งแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการนั้นคืนให้แก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาตาม มาตรา 29(3)”

²² พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 93

“ผู้ใดโดยเจตนาไม่กรอกรายการในแบบสำรวจ กรอกรายการในแบบสำรวจไม่ครบถ้วนหรือไม่ส่งแบบสำรวจคืนภายในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

²³ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 94

“ผู้ใดกรอกข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจโดยรู้ว่าเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

²⁴ คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ 207/2553 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

- ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ทะเบียนลูกจ้าง การจ่ายเงินสมทบ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

- นำเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ หรือกระทำการอย่างอื่นตามสมควร เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) คำนสาถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีข้อสงสัยโดยมิเหตุอันควรเชื่อว่ามีทรัพย์สินของนายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม หรือนำส่งไม่ครบจำนวน โดยให้กระทำในระหว่างเวลาทำการ หรือในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่การค้นในระหว่างเวลาดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

โดยให้นำวิธีการส่งหนังสือตามมาตรา 30 มาบังคับใช้โดยอนุโลม ซึ่งก็คือ การส่งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังนายจ้างให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่นำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานของนายจ้างในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของนายจ้าง ถ้าไม่พบนายจ้าง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของนายจ้างจะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของนายจ้างนั้นก็ได้ถ้าไม่สามารถส่งตามวิธีข้างต้น ให้ใช้วิธีปิดไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายที่สำนักงานของนายจ้าง เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวและเวลาได้ล่วงพ้นไปเกินสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่านายจ้างได้รับแล้ว²⁵

(4) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของนายจ้างตามคำสั่งของเลขธิการตามมาตรา 50 ในกรณีที่นายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม หรือนำส่งไม่ครบจำนวน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้²⁶

²⁵ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 30

²⁶ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 50 วรรคแรก และวรรคสอง

“เลขธิการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด อายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม หรือนำส่งไม่ครบจำนวนตามมาตรา 49 ทั้งนี้ เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ได้รับเงินที่ค้างชำระ

การมีคำสั่งให้ยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือให้นายจ้างนำเงินสมทบและหรือเงินเพิ่มที่ค้างมาชำระภายในกำหนดไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น และนายจ้างไม่ชำระภายในกำหนด....”

การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่และนอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจดังกล่าวตามกฎหมายข้างต้นแล้วคณะกรรมการประกันสังคม คณะกรรมการการแพทย์ และคณะอนุกรรมการ ก็มีอำนาจในการสั่งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งส่งเอกสาร หรือข้อมูลที่จำเป็นมาพิจารณาได้ และจะสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้เช่นเดียวกัน

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 92 นายจ้างที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยการไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการการแพทย์ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁷

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การฝ่าฝืนตามคำสั่งที่ให้ถ้อยคำดังกล่าวใช้คำว่า “ไม่ให้ถ้อยคำ” ซึ่งจะต้องตีความตามตัวอักษรโดยเคร่งครัด เนื่องจากเป็นบทกฎหมายที่มีโทษทางอาญา การตีความกฎหมายจะต้องมีหลักเกณฑ์ทั่วไป โดยมีการวางหลักไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง ว่ากฎหมายนั้นต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใดๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายที่มีโทษอาญา ซึ่งโดยหลักได้แก่ประมวลกฎหมายอาญา นอกจากนี้ยังรวมถึงกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาด้วย เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 เป็นต้น ต้องตีความโดยเคร่งครัด เหตุที่มีการตีความกฎหมายมีลักษณะต่างไปจากการตีความกฎหมายทั่วไป ก็เพราะกฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ในการลงโทษบุคคล ซึ่งการลงโทษนั้นกระทบสิทธิของประชาชน จึงต้องใช้กฎหมายอาญาด้วยความระมัดระวัง ดังนั้นคำว่า “ไม่ให้ถ้อยคำ” จึงหมายถึงเฉพาะกรณีที่มีบุคคลมาอยู่ต่อหน้าและไม่ยอมให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการประกันสังคม คณะกรรมการการแพทย์ และคณะอนุกรรมการ หากพนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้มาพบ แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งภายในกำหนดก็จะไม่มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แต่อย่างไร²⁸

²⁷ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 92

“ผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการการแพทย์ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

²⁸ กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 13. หน้า 13.

อีกทั้งยังมีข้อสังเกตอีกว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งยึด आयัด ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้สำนักงานมีอำนาจในการยึด आयัด ขายทอดตลาดทรัพย์สิน ของนายจ้างในกรณีที่นายจ้างค้างชำระเงินสมทบไม่ว่าจะกรณีใดก็ตามเพื่อนำมาชำระหนี้กองทุนประกันสังคม แต่ในทางปฏิบัติยังมีช่องว่างในขั้นตอนปฏิบัติ เช่น ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของนายจ้าง นายจ้างแอบโยกย้ายถ่ายทรัพย์สินเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกยึด आयัดทรัพย์สิน และกรณีของธนาคารพาณิชย์ หรือผู้ถือครองทรัพย์สินอื่นของนายจ้างไม่ยอมนำส่งทรัพย์สินตามคำสั่งมาให้สำนักงาน แต่กลับแจ้งนายจ้างให้ทราบเพื่อให้นายจ้างถอนเงินออกจากบัญชีไป ทำให้ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินดังกล่าวมาได้ และพระราชบัญญัติประกันสังคมมิได้กำหนดโทษทางอาญาในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวจะสามารถนำบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ได้หรือไม่นั้นจะได้กล่าวถึงในบทถัดไป

นอกจากนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องยังต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอีกด้วย²⁹ อีกทั้งยังต้องไม่ขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถแยกออกได้เป็น 2 กรณี³⁰

“ขัดขวาง” หมายถึง การทำให้เกิดอุปสรรคและเป็นการขัดขวางเฉพาะการกระทำในทางการที่จะก่อให้เกิดผลต่อการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความสะดวกจากความหมายของการขัดขวางดังกล่าว จึงสามารถแยกลักษณะของการขัดขวางดังกล่าวได้ ดังนี้

- จะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น ดึงแขนพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อไม่ให้เข้าไปในสถานประกอบการเพื่อทำการตรวจสอบ การดึงแขนพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นการกระทำ จึงเป็นการขัดขวางตามมาตรา 98 แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกให้ยามเปิดประตูเพื่อเข้าไปตรวจสอบในสถานประกอบการ แต่ยามนิ่งเสียทำไม่รู้ไม่ชี้ กรณีอย่างนี้ยังไม่ถือว่าเป็นการขัดขวางตามมาตรา 98 เพราะการนิ่งไม่มีการกระทำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

- จะต้องเป็นการกระทำโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีนี้เป็นกรณีที่ไม่มีการกระทำต่อตัวพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ได้มีการขู่เข็ญว่าจะใช้กำลัง เช่น ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกให้ยามเปิดประตูโรงงานเพื่อจะเข้าไปตรวจสอบ แต่ยามไม่ยอมมาเปิดประตู และยังพูดอีกว่า “ไม่เปิด ถ้าแท้จริงก็เข้ามาจะตีให้ตาย” กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการขัดขวาง เนื่องจากมีการขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว เป็นต้น

²⁹ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 81

“ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 80 ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”

³⁰ กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 13. หน้า 19-21.

“ไม่อำนวยความสะดวก” การไม่อำนวยความสะดวกมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ขัดขวาง” ซึ่งน่าจะหมายถึงการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีผลต่อการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสะดวก เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ให้เปิดประตูโรงงานแต่ไม่ยอมเปิดให้ ถือว่าการนี้ไม่เปิดประตูไม่เป็นการขัดขวางแต่อาจจะเป็นความผิดฐานไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ผู้กระทำความผิดก็ยังคงต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการขัดขวางหรือการไม่อำนวยความสะดวก

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 98 กรณีมีผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³¹

3.1.1.7 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคม

โดยปกติข้อมูลต่างๆ ของส่วนราชการถือว่าเป็นข่าวสารของราชการที่สามารถเปิดเผยได้โดยใช้หลัก แต่ก็จะมีข้อมูลข่าวสารบางประเภทซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้ ซึ่งข้อมูลด้านการประกันสังคมก็เป็นข้อมูลซึ่งไม่อาจเปิดเผยได้ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน จัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะประโยชน์ด้านการประกันสังคมเท่านั้น³² แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อยกเว้นว่าถ้าเป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน หรือการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจ เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 100 บุคคลใดก็ตามที่เปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้างอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งคนใดมาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³³

³¹ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 98

“ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามมาตรา 80 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

³² เนื่องจากข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นข้อมูลซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ด้านการประกันสังคมเป็นการเฉพาะ จึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นการทั่วไปได้ สอดคล้องกับคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารราชการ สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค 107/2547, ที่ สค 25/2548, ที่ สค 24/2551, ที่ สค 95/2551 เป็นต้น ซึ่งวินิจฉัยไปในทำนองเดียวกัน

³³ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 100

การห้ามเปิดเผยข้อมูลนั้นหมายความรวมถึงบรรดาข้อความหรือตัวเลขที่ได้กรอกไว้ในแบบสำรวจโดยให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้นแก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการ

บทกำหนดโทษ ตามมาตรา 95 ผู้ใดฝ่าฝืนเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจนั้นแก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ³⁴

3.1.2 ขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

ก่อนที่จะกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินคดี จะขออธิบายเกี่ยวกับผู้ที่จะได้รับโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมเสียก่อน ซึ่งผู้ที่ได้รับโทษทางอาญาดังกล่าวมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. นายจ้างบุคคลธรรมดา หมายถึง ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้าง และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง
2. นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายถึง บุคคลที่กฎหมายสมมติให้มีสภาพบุคคลเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา และจัดตั้ง จดทะเบียนตามกฎหมาย มีสิทธิ หน้าที่ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น นิติบุคคลจึงต้องมีผู้แทนนิติบุคคลเป็นผู้ทำหน้าที่แสดงเจตนาแทนตัวนิติบุคคลให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ได้แก่ กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย³⁵

“ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้างอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน หรือการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี”

³⁴ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 32

“บรรดาข้อความหรือตัวเลขที่ได้กรอกไว้ในแบบสำรวจให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้นแก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคม หรือการคุ้มครองแรงงาน หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี”

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 95 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

³⁵ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 5 บัญญัตินิยามของคำว่า “นายจ้าง” ว่า “ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้าง และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย”

ในการกระทำความผิดอาญานั้น หลักการสำคัญคือ ผู้กระทำความผิดต้องมีการกระทำตามที่กฎหมายกำหนดและมีเจตนากระทำความผิด ยกเว้นในบางกรณีที่กฎหมายต้องการให้ผู้กระทำความผิดมีความระมัดระวังมากขึ้น จึงกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับการกระทำที่กระทำโดยประมาทไว้ เช่นกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส กระทำการหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นโดยประมาท กระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท เป็นต้น หลักการที่ต้องมีการกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและต้องมีเจตนากระทำความผิดนั้น เมื่อมาปรับใช้กับนิติบุคคล เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด กระทรวง กรม เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การพิจารณาการกระทำของนิติบุคคลว่ากระทำการอันฝ่าฝืนกฎหมายอาญาหรือไม่ ในทางคดีพิจารณาจากการกระทำของกรรมการผู้แทนนิติบุคคลนั้นว่าได้มีการกระทำอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเช่น บริษัทจัดตั้งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้าขาย เมื่อได้กระทำการเกี่ยวกับกิจการค้าขายแล้วแต่มีการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ก็ถือว่าเป็นการกระทำของนิติบุคคล และการแสดงเจตนาการฝ่าฝืนกฎหมายของผู้แทนนิติบุคคลก็ถือเป็นการที่นิติบุคคลมีเจตนากระทำความผิดด้วย นิติบุคคลจึงรับผิดทางอาญาและต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ปัญหาว่า เมื่อผู้แทนของนิติบุคคลได้กระทำการตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลแล้ว ผู้แทนนิติบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาจากการกระทำความผิดของนิติบุคคลหรือไม่ หลักทั่วไปแล้ว หากผู้แทนนิติบุคคลจะต้องรับผิดในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิด ต้องมีหลักฐานว่าผู้แทนนิติบุคคลมีส่วนในการกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ได้กระทำการในหน้าที่ของตนอันมีผลต่อการก่อให้เกิดความผิดนั้น โดยมีเจตนา ทั้งนี้เพราะการที่จะลงโทษบุคคลใดผู้หนึ่งต้องมีส่วนในการกระทำความผิดนั้น การดำเนินคดีต่อนิติบุคคล และผู้แทนนิติบุคคลจึงเป็นการดำเนินคดีที่แยกบุคคลที่จะรับผิด และพนักงานสอบสวนก็จะแจ้งข้อหาแยกเป็นรายคนไปตามพฤติการณ์ที่ผู้นั้นกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงที่ผ่านมา มีกฎหมายอยู่หลายฉบับได้กำหนดความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลให้รับผิดทางอาญา ร่วมกับนิติบุคคลโดยอัตโนมัติ กล่าวคือเมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายฉบับดังกล่าวให้ผู้จัดการ กรรมการ ผู้แทนอื่นของนิติบุคคล รับผิดร่วมกับนิติบุคคล เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำนั้นซึ่งมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ก็มีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษ

ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าผู้แทนของนิติบุคคล กรรมการทุกคน และผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับนิติบุคคลนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดนั้น หรือได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดนั้นแล้ว”

แต่อย่างไรก็ตาม โดยศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ³⁶ เพราะเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้พ้นจากความรับผิดชอบทางอาญาให้กับจำเลย จึงขัดต่อหลักข้อสันนิษฐานในกฎหมายว่า ผู้ถูกกล่าวหายังคงเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด จึงทำให้การดำเนินคดีต่อผู้แทนนิติบุคคลเมื่อนิติบุคคลกระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะอาศัยบทบัญญัติที่ให้ต้องรับผิดชอบโดยทันทีนั้นไม่ได้ ต้องสืบสวนหาหลักฐานจนกว่าจะได้ความว่า ผู้แทนนิติบุคคลนั้นมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วยจึงจะแจ้งข้อหาได้ สืบเนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญข้างต้นจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ผู้บริหารนิติบุคคลรับผิดชอบกับนิติบุคคล หากไม่ต้องรับผิดชอบพิสูจน์ว่าตนไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วยเพราะถือว่าเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ โดยบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่นี้ จะมีข้อความที่เหมือนกับในหลักการนี้

“ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือกระทำการของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในความผิดนั้นๆ ด้วย”

³⁶ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 74 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 78 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 28/4 และพระราชบัญญัติปฎิพ.ศ. 2518 มาตรา 72/5 ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 6

หลักการที่แก้ไขใหม่นี้ เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักการในกฎหมายอาญาที่กำหนดไว้ว่าหากจะกำหนดให้ผู้ใดต้องรับผิดชอบทางอาญา ต้องมีการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายในความผิดแต่ละฐานนั้น และต้องมีเจตนากระทำความผิดด้วย การที่จะกำหนดให้บุคคลต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลนั้น จะต้องได้ความว่าผู้นั้นมีส่วนก่อ หรือร่วม หรือสนับสนุน จะกำหนดให้รับผิดชอบโดยทันทีไม่ได้ เพราะจะทำให้กฎหมายกำหนดความรับผิดชอบให้โดยไม่พิจารณาว่าเขามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้นอย่างไร

ดังนั้น ในปัจจุบัน การดำเนินคดีเพื่อจะเอาผิดกับนิติบุคคล ต้องพิจารณาถึงการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลว่าได้กระทำการตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นหรือไม่ และการกระทำดังกล่าวขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายอาญาฐานใด ส่วนตัวผู้แทนนิติบุคคล หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลในกิจการที่เป็นความผิดนั้น จะรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคล พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล จะต้องพิจารณาแล้วได้ความว่า กรรมการ ไม่ว่าจะในระดับใด หรือผู้จัดการ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีพฤติการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่ากระทำผิดต่อหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำตามหน้าที่ แต่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือไม่กระทำการตามหน้าที่แต่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือละเว้นไม่สั่งการอันเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้น กระทำการอันเป็นความผิด ซึ่งหลักการนี้ จึงเป็นหลักที่ทำให้พนักงานสอบสวนไม่อาจแจ้งข้อหาแก่ผู้แทนนิติบุคคลได้ทันที แต่ต้องหาพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการผิดหน้าที่ที่จะต้องกระทำของผู้แทนนิติบุคคลนั้นก่อน อันเป็นข้อสันนิษฐานทางกฎหมายว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น การพิสูจน์ความผิดจึงเป็นหน้าที่ของโจทก์ไม่ใช่ผลทำให้จำเลยสืบแก้ตัวให้พ้นผิด³⁷

ซึ่งพระราชบัญญัติประกันสังคมก็ได้แก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 101 ให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน โดยแก้ไขบทบัญญัติเป็น “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล และถูกลงโทษ ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย” จึงต้องพิจารณาความรับผิดชอบตามหลักการดังกล่าวข้างต้น

³⁷ ณรงค์ ใจหาญ. ความรับผิดชอบของผู้บริหารนิติบุคคลในกรณีที่นิติบุคคลกระทำผิดอาญา. บทความคอลัมน์นิติศาสตร์รอบตน สยามรัฐออนไลน์ (ออนไลน์). เข้าถึงได้ที่ <http://www.siamrath.co.th/n/9790>. [2560, 17 กุมภาพันธ์].

ขั้นตอนการดำเนินคดี

ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนิติกร³⁸ ดำเนินการดังนี้³⁹

1. กรณีเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนการเปรียบเทียบ
2. กรณีเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ หรือเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ แต่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่ควรเปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ให้ดำเนินการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน

3.1.2.1 การดำเนินคดีเปรียบเทียบ

ตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ คือ ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือเจ้าพนักงาน (เลขานุการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายและผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมาย) มีความเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง โดยความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่สามารถเปรียบเทียบได้ มีทั้งสิ้น 8 มาตรา (ยกเว้นความผิดตามมาตรา 95 ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้)

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ และสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และหากพบว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันสังคม หากเป็นกรณีความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้นิติกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกผู้กระทำความผิด โดยแจ้งเป็นหนังสือ หรือไปพบผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเองแล้วแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบและถามผู้กระทำความผิดด้วยว่าจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธและบันทึกคำให้การตามระเบียบ โดยในกรณีที่รับสารภาพ ผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องในเรื่องที่ตนได้กระทำความผิดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ให้การรับสารภาพ ให้สอบถามด้วยว่ายินยอมให้

³⁸ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายถึง พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แต่งตั้งตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537

“นิติกร” หมายถึง ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร กอนิติกร(ปัจจุบันคือกองกฎหมาย) สำนักงานประกันสังคม

³⁹ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537. ข้อ 6

เปรียบเทียบหรือไม่ หากยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้บันทึกปากคำยินยอมให้เปรียบเทียบตามระเบียบ โดยจะต้องแจ้งให้ผู้กระทำผิดทราบด้วยการเปรียบเทียบเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบจะเปรียบเทียบหรือไม่ก็ได้⁴⁰ โดยผู้ถูกกล่าวหาหากเป็นนิติบุคคล บันทึกต้องทำในฐานะนิติบุคคล โดยประทับตราเป็นสำคัญ และกรรมการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ในฐานะส่วนตัวแล้วแต่กรณีจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

ในการเปรียบเทียบ ให้ดำเนินการเปรียบเทียบโดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดความหนักเบาแห่งข้อหา และฐานะของผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ โดยความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในความผิดครั้งแรกจะต้องทำการเปรียบเทียบปรับไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของอัตราโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น ยกเว้นความผิดฐานขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 98 ให้เปรียบเทียบปรับครั้งแรกไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของอัตราโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ในความผิดครั้งแรกจะต้องทำการเปรียบเทียบปรับไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของอัตราโทษสูงสุดที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น สำหรับความผิดครั้งต่อไปให้เพิ่มอัตราเปรียบเทียบปรับครั้งละไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนค่าปรับที่เคยเปรียบเทียบครั้งก่อน⁴¹

แต่อย่างไรก็ตามความผิดทั้ง 8 มาตรา ที่สามารถเปรียบเทียบได้นั้นจะมีการเปรียบเทียบหรือไม่นั้นจะต้องอยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบแต่เพียงผู้เดียว กล่าวคือแม้ความผิดนั้นจะเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้แต่ถ้าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่เปรียบเทียบ ความผิดดังกล่าวก็ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ จะต้องดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

3.1.2.2 ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้แก่

1. ความผิดที่เกิดในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคือเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

2. ความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมาย

⁴⁰ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537. ข้อ 8

⁴¹ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537. ข้อ 14

ผู้ใดจะมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 จะต้องพิจารณาว่าความผิดเกิดขึ้นที่ท้องที่ใด หากความผิดเกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบก็คือเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย หากความผิดเกิดในท้องที่จังหวัดอื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เกิดเหตุก็เป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ นอกจากนี้ที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะได้ให้อำนาจเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม และผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบแล้ว ยังได้กำหนดให้ผู้ซึ่งเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม หรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมายมีอำนาจในการเปรียบเทียบได้ด้วย ดังนั้น หากเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบหมายให้บุคคลใด บุคคลหนึ่งนั้นเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ผู้ที่ได้รับมอบหมายก็จะมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย ซึ่งการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ดำเนินการทำเป็นคำสั่งตามระเบียบของทางราชการ ในกรณีที่ไม่มีมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีอำนาจเปรียบเทียบไว้ แต่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบซึ่งได้แก่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ กรณีเช่นนี้ผู้ที่รักษาราชการแทนก็มีอำนาจในการเปรียบเทียบได้แต่จะต้องลงนามในฐานะรักษาราชการแทนเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม หรือรักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี⁴²

เมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีคำสั่งให้เปรียบเทียบ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ให้นิติกรมีหนังสือแจ้งคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ผู้กระทำความผิดทราบ โดยกำหนดให้นำเงินค่าปรับไปชำระ ณ ที่ทำการสำนักงานประกันสังคม ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือ หรือกรณีในจังหวัดอื่นให้นิติกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ผู้กระทำความผิดทราบ โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดนำเงินค่าปรับไปชำระ ณ ที่ทำการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนั้นๆ ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือ เมื่อชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ คดีอาญาก็เลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4)⁴³

⁴² กอนนิติกร สำนักงานประกันสังคม. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 13. หน้า 30.

⁴³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 “คดีอาญาก็เลิกกันได้ ดังต่อไปนี้

(1) ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

แต่อย่างไรก็ตามมีความผิดบางประเภทที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ คือ กรณีตามมาตรา 95 แม้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบได้ก็ตาม แต่มาตรา 102 ได้มีบทบัญญัติให้ยกเว้นไว้ จึงเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้

และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่ควรเปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน ต้องดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน โดยการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ให้ดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่ความผิดเกิดขึ้นอ้างหรือเชื่อว่าเกิดในท้องที่ และนำพยานหลักฐานที่รวบรวมได้อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดพร้อมบันทึกเหตุที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบหรือไม่ชำระค่าปรับ หรือความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบไปมอบให้พนักงานสอบสวนผู้รับเรื่องร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ⁴⁴

ในกรณีที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ที่มีโทษอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบได้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้เลขาธิการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ และให้นิติกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สรุปสำนวนพร้อมความเห็นเสนอผู้มีอำนาจเปรียบเทียบโดยเร็วเมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีคำสั่งให้เปรียบเทียบและเมื่อผู้กระทำความผิดชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ แต่หรือไม่ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนด ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป หากผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่เปรียบเทียบ ก็จะต้องร้องทุกข์หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

(2) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีอื่นที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้ว

(3) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งเกิดในกรุงเทพมหานครเมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

(4) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

⁴⁴ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537. ข้อ 12

3.1.3 อายุความ

กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดเป็นความผิด และกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นต้น เมื่อถือว่ากฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายอาญาแล้ว จะมีผลทำให้ต้องนำบทบัญญัติในภาค 1 (มาตรา 1 ถึง 106) แห่งประมวลกฎหมายอาญาไปใช้ในกฎหมายนั้นๆ ด้วย⁴⁵ และเนื่องจากพระราชบัญญัติประกันสังคมมิได้บัญญัติเกี่ยวกับอายุความไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการดำเนินคดีอาญานั้นเรื่องอายุความเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าคดีขาดอายุความแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(6)⁴⁶ การกำหนดอายุความในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 ได้บัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ

- (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี
- (2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี
- (5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

⁴⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17 “บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

⁴⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

- (1) โดยความตายของผู้กระทำความผิด
- (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (3) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา 37
- (4) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง
- (5) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น
- (6) เมื่อคดีขาดอายุความ
- (7) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ”

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาขังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

อายุความดังกล่าวถือได้ว่าเป็นอายุความฟ้องร้อง การเริ่มนับอายุความนั้นจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิด

เมื่อพิจารณาบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ก็จะพบว่า บางฐานความผิดมีอายุความหนึ่งปี บางฐานความผิดก็มีอายุความห้าปี แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากในการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่มีตรวจพบการกระทำความผิด แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงเกิดขึ้นเป็นระยะเวลาานจึงทำให้ขาดอายุความ ซึ่งเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายประการหนึ่ง

3.2 บทกำหนดโทษทางอาญาของกฎหมายประกันสังคมต่างประเทศ

โดยจะขออธิบายบทกำหนดโทษทางอาญาของกฎหมายประกันสังคมต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศเกาหลีใต้ โดยเปรียบเทียบกับบทกำหนดโทษทางอาญาของกฎหมายประกันสังคมไทย

3.2.1 กฎหมายประกันสังคมของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

งานด้านการประกันสังคมของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้กำหนดให้งานด้านประกันสังคมอยู่ภายใต้การดำเนินงานของรัฐซึ่งมีชื่อเรียกว่า Social Security System (SSS) โดยความรับผิดทางอาญาตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นมีบัญญัติไว้ในมาตรา 28 ดังนี้⁴⁷

มาตรา 28 บทกำหนดโทษ⁴⁸

(1) ผู้ใดเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่อให้เกิดการชำระเงินใดๆ ที่จะทำภายใต้พระราชบัญญัตินี้ หรือภายใต้ข้อตกลง ซึ่งไม่มีอำนาจที่จะส่งจ่าย ทำการหรือก่อให้เกิดการจัดทำคำสั่งที่เป็นเท็จ หรือเป็นตัวแทนรับค่าชดเชยที่จ่ายหรือที่ได้รับ หรือผู้ใดก็ตามที่ทำให้หรือก่อให้เกิดสาเหตุของคำสั่งที่ผิดพลาด ในการส่งจ่ายประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้ หรือโปรแกรมสำหรับการ

⁴⁷ ทรงชัย ทิพยผลาผลกุล. (2540). ความรับผิดของผู้รับเหมาช่วงตามพระราชบัญญัติประกันสังคม. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 47-49.

⁴⁸ Social Security Law 1997

กู้ยืมเงินของ SSS หรือผู้ใดที่ทำคำรับรองอันเป็นเท็จ เพื่อใช้ในการเบิกสิทธิประโยชน์ หรือเงินผู้ดังกล่าว จะต้องถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา⁴⁹

ในมาตรานี้เป็นการกำหนดโทษเฉพาะในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดกรณียื่นเอกสารอันเป็นเท็จเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ในสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม หรือเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ ซึ่งกฎหมายประกันสังคมของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด

(2) ผู้ใดได้รับเงินหรือเช็คภายใต้กฎหมายนี้ หรือภายใต้ข้อตกลงเกี่ยวกับกฎหมายนี้ โดยบุคคลนั้นไม่มีสิทธิจะได้รับ หากบุคคลนั้นมีเจตนาที่จะหลอกลวงลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครอง หรือนายจ้าง หรือ SSS ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี⁵⁰

ตามกรณีดังกล่าวได้บัญญัติโทษทางอาญาไว้ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับเป็นการเฉพาะในกรณีมีบุคคลที่ได้รับเงินหรือเช็คภายใต้กฎหมายประกันสังคม โดยบุคคลนั้นไม่มีสิทธิจะได้รับ หากบุคคลนั้นมีเจตนาที่จะหลอกลวงลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครอง หรือนายจ้าง หรือ SSS ซึ่งมีความแตกต่างกันกับพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทยซึ่งไม่มีการกำหนดโทษประเภทนี้ไว้แต่อย่างใด ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี ซึ่งเป็นโทษจำคุกที่สูงเป็นอย่างมาก

(3) ผู้ใดซื้อ ขาย เสนอเพื่อขาย ใช้ โยกย้าย นำ หรือให้ การแลกเปลี่ยน ประกันหรือให้ประกัน เว้นแต่การจัดการตามกฎหมายนี้หรือข้อบังคับตามกฎหมาย ซึ่งแสดงบัตร ตัวแลกเงิน ตัว หนังสือ หรือตราสารอื่นใด ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 23 โดยคณะกรรมการนั้นมีหน้าที่ในการ

⁴⁹ Ibid. SEC.28(A). Whoever, for the purpose of causing any payment to be made under this Act, or under an agreement thereunder, where none is authorized to be paid, shall make or cause to be made false statement or representation as to any compensation paid or received, or whoever makes or causes to be made any false statement of a material fact in any claim for any benefit payable under this Act, or application for loan with the SSS, or whoever makes or causes to be made any false statement, representation, affidavit or document in connection with such claim or loan, shall suffer the penalties provided for in Article One hundred seventy-two of the Revised Penal Code.

⁵⁰ Ibid. SEC.28(B). **Whoever** shall obtain or receive any money or check under this Act or any agreement thereunder, without being entitled thereto with intent to defraud any member, employer or the SSS, shall be fined not less than Five thousand pesos (P5,000.00) nor more than Twenty thousand pesos (P20,000.00) and imprisoned for not less than six (6) years and one (1) day nor more than twelve (12) years.

ดำเนินการเรียกเก็บเงินสมทบ หรือชำระเงินสมทบ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล⁵¹

(4) ผู้ใดเจตนาหลอกลวง คัดแปลง ปลอมแปลง ทำหรือปลอมแสตมป์ ตั๋วแลกเงิน ตั๋ว หนังสือ หรือเครื่องหมายอื่นใด ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการเรียกเก็บเงินสมทบ หรือใช้ ขาย ให้ซึม เอาวัตถุที่คัดแปลง ปลอมแปลงเพื่อเลียนแบบวัตถุใดๆ ซึ่งใช้ในการผลิตแสตมป์ ตั๋วแลกเงิน ตั๋ว หนังสือ หรือเครื่องหมายอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี⁵²

ตามบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ในกรณีเจตนาหลอกลวง คัดแปลง ปลอมแปลง ทำหรือปลอมแสตมป์ ตั๋วแลกเงิน ตั๋ว หนังสือ หรือเครื่องหมายอื่นใดโดยคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการเรียกเก็บเงินสมทบ ซึ่งตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศไทยยังไม่มีโทษทางอาญาในกรณีดังกล่าว เช่น การปลอมแปลงใบแจ้งหนี้ ใบประเมินเงินสมทบ เป็นต้น

(5) ผู้ใดฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ หรือกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับซึ่งประกาศโดยคณะกรรมการ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล และหากฝ่าฝืนไม่ขึ้นทะเบียนให้ลูกจ้างหรือปกปิดข้อเท็จจริงในการจ้างงานและการนำส่งเงินสมทบ

⁵¹ Ibid. SEC.28(C). Whoever buys, sells, offers for sale, uses, transfers or takes or gives in exchange, or pledges or gives in pledge, except as authorized in this Act!or in regulations made pursuant thereto, any stamp, coupon, ticket, book or other device, prescribed pursuant to Section Twenty-three hereof by the Commission for the collection or payment of contributions required herein, shall be fined not less than Five thousand pesos (P5,000.00) nor more than twenty thousand pesos (P20,000.00),or imprisoned for Not less than six(6) years and one (1) day nor more than twelve (12) years, or both, at the discretion of The court.

⁵² Ibid. SEC.28(D). Whoever, with intent to defraud, alters, forges, makes or counterfeits any stamp, coupon, ticket, book or other device prescribed by the Commission for the collection or payment of any contribution required herein, or uses, sells, lends, or has in his possession any such altered, forged or counterfeited materials, or makes, uses, sells or has in his possession any such altered, forged material in imitation of the material used in the manufacture of such stamp, coupon, ticket, book or other device, shall be fined not less than Five thousand pesos (P5,000.00) nor more than Twenty thousand pesos (P20,000.00), or imprisoned for not less than six (6) years and one (1) day nor more than twelve (12) years, or both, at the discretion of the court.

ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 20,000 เปโซ และจำคุกไม่น้อยกว่า 6 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี⁵³

ตามมาตรา 92 หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับซึ่งประกาศโดยคณะกรรมการ ก็อาจจะถูกลงโทษถึงขั้นจำคุกได้ แต่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทยมิได้มีบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีดังกล่าวไว้ ที่ใกล้เคียงกันอย่างไรยังมีเพียงตามมาตรา 92 ซึ่งกำหนดไว้ว่าผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง โดยการไม่ให้ยอคำหรือไม่ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลที่เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการการแพทย์ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมีอัตราโทษและขอบเขตการบังคับที่แคบกว่ามาก และในกรณีที่สองคือการฝ่าฝืนไม่ขึ้นทะเบียนให้ลูกจ้างหรือปกปิดข้อเท็จจริงในการจ้างงานและการนำส่งเงินสมทบ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทย ก็ได้มีการกำหนดโทษในลักษณะเดียวกันนี้ไว้เช่นเดียวกันในมาตรา 96

(6) การกระทำหรือละเว้นการกระทำซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายนี้ หากได้กระทำโดยห้างหุ้นส่วนจำกัด สหกรณ์ หรือสถาบันอื่นใด ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ หรือหุ้นส่วน จะต้องรับผิดชอบตามโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น⁵⁴

ตามกรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล กฎหมายได้กำหนดให้ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ หรือหุ้นส่วน ต้องรับโทษด้วย ซึ่งมีลักษณะที่เหมือนกันกับมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทย ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลและถูกลงโทษ ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำ

⁵³ Ibid. SEC.28(E). Whoever fails or refuses to comply with the provisions of this Act or with the rules and regulations promulgated by the Commission, shall be punished by a fine of not less than Five thousand pesos (P5,000.00) nor more than Twenty thousand pesos (P20,000.00), or imprisonment for not less than six (6) years and one (1) day nor more than twelve (12) years or both, at the discretion of the court: Provided, That where the violation consists in failure or refusal to register employees or himself, in case of the covered self-employed, or to deduct contributions from the employees' compensation and remit the same to the SSS, the penalty shall be a fine of not less than Five thousand pesos (P5,000.00) nor more than Twenty thousand pesos (P20,000.00) and imprisonment for not less than six (6) years and one (1) day nor more than twelve (12) years.

⁵⁴ Ibid. SEC.28(F). If the act or omission penalized by this Act be committed by an association, partnership, corporation or any other institution, its managing head, directors or partners shall be liable to the penalties provided in this Act for the offense.

ของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย” แต่ก็ยังมีข้อแตกต่างกันตรงที่มาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทย ยังมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล หรือมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิดแต่ตามมาตรา 28(ก) มิได้กำหนดข้อยกเว้นไว้แต่อย่างใด

(7) พนักงานคนใดของ SSS ที่ได้รับ หรือช่วยให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่เป็นของเจ้าหน้าที่ซึ่งค้างจ่าย หรือที่ต้องส่งมอบให้กับ SSS และที่จะต้องจัดสรร หรือเบียดบัง หรือจะยินยอมให้ผ่าน หรือละทิ้ง หรือมีความประมาท ในการอนุญาตให้บุคคลอื่นใดให้ใช้สถานที่ให้บริการดังกล่าวหรือให้ยืมเงิน ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน จะมีความผิดฐานยักยอกเงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าว และจะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา⁵⁵

บทบัญญัติตามมาตรานี้เป็นบทลงโทษที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ทุจริต หรือมีความประมาท ต้องได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทยมิได้มีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด

(h) นายจ้างผู้ซึ่งหักเงินสมทบประจำเดือน หรือเงินกู้ยืมจากเงินทดแทนของลูกจ้าง โดยไม่แจ้งการหักเงินดังกล่าวแก่ SSS ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ครบกำหนดให้แจ้ง จะสันนิษฐานว่า ได้มีเจตนายักยอกเงินสมทบหรือเงินกู้ และจะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา⁵⁶

⁵⁵ Ibid. SEC.28(G). Any employee of the SSS who receives or keeps funds or property belonging, payable or deliverable to the SSS and who shall appropriate the same, or shall take or misappropriate, or shall consent or through abandonment or negligence shall permit any other person to take such property or funds, wholly or partially, or shall otherwise be guilty of misappropriation of such funds or property, shall suffer the penalties provided in Article Three Hundred Fifteen of the Revised Penal Code.

⁵⁶ Ibid. SEC.28(H). Any employer who after deducting the monthly contribution or loan amortizations from his employee's compensation, fails to remit the said deductions to the SSS within thirty (30) days from the date they became due shall be presumed to have misappropriated such contributions or loan amortizations and shall suffer the penalties provided in Article Three Hundred Fifteen of the Revised Penal Code.

ในมาตรานี้ นายจ้างซึ่งหักเงินสมทบแล้วไม่นำส่งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดจะมีโทษอาญาฐานยักยอกทรัพย์ แต่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทย กลับไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่นายจ้างที่ไม่นำส่งเงินสมทบ

(8) การกระทำผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ อาจจะเริ่มจาก SSS หรือลูกจ้างที่เกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่เหมาะสมภายใต้กฎหมายอาญาดังกล่าว อาจมีการยื่นฟ้องโดย SSS ในเมืองหรือเทศบาลที่สำนักงาน SSS ตั้งอยู่ หากการละเมิดนั้นอยู่ในเขตอำนาจของตน หรือในเมืองมะนิลา ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งของ SSS⁵⁷

จากกฎหมายประกันสังคมของประเทศฟิลิปปินส์ จะเห็นได้ว่ามีการกำหนดโทษเฉพาะในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายประกันสังคม ซึ่งกฎหมายประกันสังคมของไทยไม่ได้บัญญัติไว้หลายกรณี เช่น กรณียื่นเอกสารอันเป็นเท็จเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ในสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม หรือเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ กรณีมีบุคคลที่ได้รับเงินหรือเช็คภายใต้กฎหมายประกันสังคม โดยบุคคลนั้นไม่มีสิทธิจะได้รับ หากบุคคลนั้นมีเจตนาที่จะหลอกลวงลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครอง หรือนายจ้าง หรือ SSS และในกรณีที่สำคัญคือ ในกรณีนายจ้างผู้ซึ่งหักเงินสมทบประจำเดือน หรือเงินกู้ยืมจากเงินทดแทนของลูกจ้าง โดยไม่แจ้งการหักเงินดังกล่าวแก่ SSS ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ครบกำหนดให้แจ้ง จะสันนิษฐานว่าได้มีเจตนา ยักยอกเงินสมทบหรือเงินกู้ และจะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งน่าจะนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

3.2.2 ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย มีบัญญัติไว้ในมาตรา 93 และมาตรา 94 ดังนี้^{58,59}

⁵⁷ Ibid. SEC.28(I). Criminal action arising from a violation of the provisions of this Act may be commenced by the SSS or the employee concerned either under this Act or in appropriate cases under the Revised Penal Code: Provided, That such criminal action may be filed by the SSS in the city or municipality where the SSS office is located if the violation was committed within its territorial jurisdiction or in Metro Manila, at the option of the SSS.

⁵⁸ ทรงชัย ทิพยผลาผลกุล. อังแล้วเชิงอรรถที่ 47. หน้า 58-59.

⁵⁹ Employee's Social Security Act 1969

มาตรา 93⁶⁰ บุคคลใดเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ตนเองต้องจ่ายเงินเพิ่มหรือประโยชน์อื่นใดเพิ่มภายใต้พระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะต้องจ่ายเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่จ่าย หลีกเลี่ยงการจ่ายประโยชน์

(1) ทำ หรือปลอมแปลงเอกสาร หรือแสดงเอกสารเท็จ

(2) ทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือลงชื่อในการสำแดงใดๆ ในแบบ ในรายงาน หนังสือรับรอง หรือเอกสารอื่นใด ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งเป็นความเท็จ หรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 ริงกิต หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 94⁶¹ ผู้ใด

---

⁶⁰ Ibid. ACT 93 Where any person, for the purpose of causing any increase in payment or benefit under this Act, or for the purpose of causing any payment or benefit to be made where no payment or benefit is authorized by or under this Act, or for the purpose of avoiding any payment to be made by himself under this Act, or enabling any other person to avoid any such payment—

(a) makes or causes to be made any false statement or false representation; or

(b) makes in writing or signs any declaration, form, report, certificate or other document required by this Act or any regulations made thereunder which is untrue or incorrect in any material particular,

shall be punishable with imprisonment for a term which may extend to two years, or with a fine not exceeding ten thousand ringgit, or with both.

⁶¹ Ibid. ACT 94 If any person—

(a) fails to pay any contribution or any part thereof which is payable by him under this Act or fails to pay within the time prescribed by regulations any interest payable under section 14A;

(b) deducts or attempts to deduct from the wages of an employee the whole or any part of the employer's contribution;

(c) in contravention of section 52 reduces the wages or any privileges or benefits admissible to an employee;

(d) in contravention of section 53 or any regulation dismisses, discharges, reduces or otherwise punishes an employee;

(e) fails or refuses to submit any return or accident report required by the regulations, or makes a false return or report;

(f) obstructs any Inspector or other official of the Organization in the discharge of his duties; or

- (1) มีหน้าที่ชำระเงินสมทบภายใต้พระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่ยอมชำระ หรือ
- (2) หักหรือพยายามหักค่าจ้างของลูกจ้าง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนของเงินสมทบ นายจ้าง หรือ
- (3) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา 52 โดยการลดเงินค่าจ้างหรือสิทธิประโยชน์ หรือประโยชน์ตอบแทนใดๆ ที่จะต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้าง หรือ
- (4) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา 53 หรือกฎหมายอื่นใด โดยปลดออก ลดจำนวน หรือลงโทษอื่นใดแก่ลูกจ้าง
- (5) ไม่จัดส่งเอกสารตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย
- (6) จัดขบวนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานประกันสังคม เพื่อไม่ให้กระทำการตามหน้าที่
- (7) กระทำการใดๆ หรือฝ่าฝืน หรือละเลยเพิกเฉย ต่อข้อกำหนดต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการกระทำผิดที่ไม่ได้ระบุโทษไว้เป็นการเฉพาะ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 ริงกิต หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

จากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษทางอาญามีความคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทยแต่จะมีบทกำหนดโทษบางประการที่ยังแตกต่างกัน เช่น การที่นายจ้างมีหน้าที่ชำระเงินสมทบภายใต้พระราชบัญญัตินี้แต่ไม่ยอมชำระ หรือการหักหรือพยายามหักค่าจ้างของลูกจ้าง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนของเงินสมทบนายจ้าง เป็นความผิดทางอาญา แต่สำหรับประเทศไทยไม่ปรากฏว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด ซึ่งเป็นหลักการที่สมควรนำมาปรับใช้กับกฎหมายประกันสังคมของไทย เนื่องจากจะทำให้การจัดเก็บเงินสมทบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิการแรงงาน คือกฎหมายว่าด้วยบำนาญแห่งชาติ⁶² ซึ่งมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ในหมวดที่ 9⁶³ มาตรา 128 ถึงมาตรา 132 มีรายละเอียดดังนี้

(g) is guilty of any contravention of or non-compliance with any of the requirements of this Act or the rules or the regulations in respect of which no special penalty is provided,

he shall be punishable with imprisonment for a term which may extend to two years, or with fine not exceeding ten thousand ringgit, or with both.

⁶² NATIONAL PENSION ACT : Republic of Korea The National Pension Service

มาตรา 128⁶⁴ (1) ผู้ใดได้รับผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท

(2) บุคคลใดๆ ที่อยู่ภายใต้อนุมาตราใดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าล้านบาท

1. นายจ้างผู้ใดที่ทำให้บุคคลที่จะต้องได้รับความคุ้มครองในสถานที่ทำงาน รับผิดชอบส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของความรับผิดชอบของนายจ้างที่อ้างถึงในข้อ 88 (2) หรือหักค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกินกว่าค่าแรงของพนักงานที่ต้องจ่ายจากค่าจ้างของลูกจ้างตามมาตรา 90 (1)

2. นายจ้างที่ไม่จ่ายเงินสมทบโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรภายใน ระยะเวลาการชำระเงินที่อ้างถึงในข้อ 95 (2)

3. นายจ้างที่ได้ละเมิดบทบัญญัติของข้อ 119 โดยการระงับการเลื่อนขั้นหรือการเพิ่มขึ้นของค่าจ้าง ปลดพนักงาน หรือให้พวกเขาไม่เอื้ออำนวยในการรักษาโดยปราศจากเหตุผลเพื่อจุดประสงค์ในการขัดขวางพนักงานมิให้เป็นผู้ประกันตน หรือหลีกเลี่ยงการเพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบของนายจ้าง

และ 4. บุคคลที่เปิดเผยข้อมูลลับใดๆ ที่ได้รับ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในการฝ่าฝืนบทบัญญัติของข้อ 124

⁶³ CHAPTER IX PENAL PROVISIONS

⁶⁴ Ibid. Article 128 (Penal Provisions)

(1) Any person who receives benefits through fraudulent or dishonest means shall be punished by imprisonment for a period not exceeding three years or fined not exceeding ten million won.

(2) Any person who falls under one of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment for a maximum of one year or fined not exceeding five million won:

1. Any employer who makes his/her Workplace-based Insured Person bear a portion of or the entire amount of employer's liability referred to in Article 88(2), or deducted any amount exceeding payable employee's contributions from his/her employee's wages pursuant to Article 90(1);

2. An employer who has not paid contributions without justifiable reason within the time limit of the payment referred to in Article 95(2);

3. An employer who has, violating the provisions of Article 119, withheld promotions or wage increases, laid off employees or given them other unfavorable treatment, without justification, for the purpose of hindering the employees from becoming insured persons or evading increase of employer's liability; and

4. Any person who discloses any confidential information which he/she has acquired in the course of his/her duty in violation of the provisions of Article 124.

มาตรา 129⁶⁵ บุคคลใดๆ ที่อยู่ภายใต้อนุมาตราใดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าแสนอน

1. นายจ้างที่ไม่สามารถส่งรายงานหรือทำรายงานเท็จในการรายงานที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่ง มาตรา 21 (1)⁶⁶ หรือ

หรือ 2. นายจ้างที่ปฏิเสธที่จะหลบเลี่ยงหรือขัดขวางคำขอของ NPS (The National Pension Service) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือให้ข้อมูลเท็จเมื่อ NPS หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการให้ส่ง เอกสารและวัสดุอื่นๆ หรือเป็นอุปสรรคต่อ NPS ในระหว่างการสืบสวนหรือในขณะที่มีการ ไล่สวนภายใต้ข้อ 122

มาตรา 130⁶⁷ (1) เมื่อผู้แทนนิติบุคคล ตัวแทน พนักงานลูกจ้าง หรือพนักงานอื่นของนิติบุคคลได้ กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 128 หรือมาตรา 129 ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของนิติบุคคล นิติบุคคล จะต้องได้รับการลงโทษด้วยการปรับตามที่กำหนดไว้ในข้อที่เกี่ยวข้องในการลงโทษผู้กระทำความผิด

⁶⁵ Ibid. Article 129 (Penal Provisions)

Any person who falls under one of the following subparagraphs, shall be fined not exceeding five hundred thousand won:

1. An employer who fails to submit a report or makes false statements in a report violating the provisions of Article 21(1); or

2. An employer who refuses to, evades or interferes with the requests of the NPS or its officials, or provides false statements, when the NPS or its officials require the submission of documents and other materials, or hinders the NPS during an investigation or while making inquiries under Article 122.

⁶⁶ มาตรา 21 (1) ได้กำหนดให้นายจ้างของผู้เอาประกันภัยในสถานประกอบการจะต้องรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สถานะการทำงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงานของลูกจ้าง และการระงับและการปิดกิจการ, การได้มาและการสูญเสียสถานะผู้เอาประกันภัย, และเรื่องเกี่ยวกับรายได้ต่อเดือนของผู้เอาประกันภัย ฯลฯ ต่อ Pension Service ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งของกระทรวงสาธารณสุข สวัสดิการและกิจการครอบครัว

⁶⁷ Ibid. Article 130 (Joint Penal Provisions)

(1) When a representative, agent, employee or other staff members of a corporate body has committed an offense as prescribed in Article 128 or 129 with respect to the affairs of the corporate body, the corporate body shall also be punished by a fine as prescribed in the concerned Articles in addition to the punishment of the offender.

(2) When an agent, employee or other staff members of an individual has committed an offense as prescribed in Article 128 or 129 with respect to the affairs of the individual, the individual shall also be punished by a fine as prescribed in the concerned Articles in addition to the punishment of the offender.

(2) เมื่อผู้แทนนิติบุคคล ตัวแทน พนักงานลูกจ้าง หรือพนักงานคนอื่นของนิติบุคคล กระทำผิดตามมาตรา 128 หรือมาตรา 129 ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของแต่ละบุคคล ต้องระวางโทษด้วยการปรับตามที่กำหนดไว้ในข้อที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากการลงโทษผู้กระทำความผิด

มาตรา 131⁶⁸ บุคคลใดๆ ที่อยู่ภายใต้อนุมาตราใดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนวอน

1. ผู้ที่ไม่สามารถทำรายงานตามที่อ้างถึงในข้อ 21 (2) หรือข้อ 121 (1) หรือ (2);
2. ผู้ที่ไม่ได้ทำหนังสือแจ้งตามมาตรา 23 (2) และ
3. บุคคลที่เป็นหรือเป็นผู้ประกันตนหรือผู้รับประโยชน์ที่ปฏิเสธ หลีกเลียงหรือขัดขวางการร้องขอของ NPS หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือให้แถลงการณ์ที่เป็นเท็จเมื่อ NPS หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีการยื่นเอกสารและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรายได้และทรัพย์สินหรือเป็นอุปสรรคต่อ NPS ในระหว่างการสืบสวนหรือในขณะที่มีการไต่สวนตามข้อ 122

มาตรา 132⁶⁹ (Procedure for Imposing and Collecting Fines for Default) ขั้นตอนการกำหนด

---

⁶⁸ Ibid. Article 131 (Fine for Default)

Any person who falls under one of the following subparagraphs shall be subject to a fine for default not exceeding one hundred thousand won:

1. A person who fails to make a report as referred to in Article 21(2), or 121(1) or (2);
2. A person who fails to make a notification as referred to in Article 23(2); and
3. A person who is or was an insured person, or a beneficiary who refuses to, evades, or interferes with the requests of the NPS or its officials, or provides false statements, when the NPS or its officials require the submission of documents and other materials related to income and asset, or hinders the NPS during an investigation or while making inquiries under Article 122.

⁶⁹ Ibid. Article 132 (Procedure for Imposing and Collecting Fines for Default)

(1) The fine for default as referred to in Article 131 shall be imposed and collected by the Minister for Health, Welfare and Family Affairs as determined by the Presidential Decree. <Amended by Act No. 8852, Feb. 29, 2008>

(2) A person who is dissatisfied with the imposition of fines for default referred to in paragraph (1) may appeal to the Minister for Health, Welfare and Family Affairs within thirty days from the date he/she is informed of the disposition. <Amended by Act No. 8852, Feb. 29, 2008>

(3) If a person who has been fined under paragraph (1), appeals pursuant to paragraph (2), the Minister for Health, Welfare and Family Affairs shall immediately notify the case of the competent court, which shall, upon receiving the notification, bring that case to a trial in accordance with the Non-Contentious Case Litigation Procedure Act. <Amended by Act No. 8852, Feb. 29, 2008>

และเก็บค่าปรับสำหรับการผิดนัด

(1) ค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในข้อ 131 จะถูกกำหนดและเรียกเก็บ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสวัสดิการและครอบครัวที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(2) บุคคลที่ไม่พอใจกับการกำหนดค่าปรับสำหรับการผิดนัดตามที่อ้างถึง (1) อาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสวัสดิการและครอบครัว ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ทราบ

(3) ถ้าบุคคลที่ถูกปรับตาม (1) อุทธรณ์ตาม (2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสวัสดิการและครอบครัวจะ แจ้งกรณีไปยังศาลที่มีอำนาจโดยทันทีและเมื่อได้รับแจ้ง ในกรณีดังกล่าวให้นำกระบวนการคดีฟ้องร้องคดีที่ไม่เป็นที่ถกเถียงกันมาใช้

(4) ถ้าบุคคลใดไม่จ่ายค่าปรับโดยไม่มีการอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ (2) ให้เก็บค่าปรับตามมาตรฐานแห่งชาติของการจำหน่ายภาษีแห่งชาติที่ค้างชำระ

จะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้หลายประการ โดยบทกำหนดโทษทางอาญามีความคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทยแต่จะมีบทกำหนดโทษบางประการที่ยังแตกต่างกัน เช่น นายจ้างที่ไม่จ่ายเงินสมทบ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรภายในระยะเวลา หรืออบทบัญญัติซึ่งใช้ลงโทษผู้ได้รับผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริต รวมทั้งการให้ลูกจ้างออกเงินสมทบในส่วนของนายจ้างนั้น เป็นความผิดทางอาญา แต่สำหรับประเทศไทยไม่ปรากฏว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด

โดยจากการยกตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งสามประเทศ จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศก็จะมีการกำหนดโทษทางอาญาที่ใกล้เคียงกัน แม้จะไม่มีมีการกำหนดฐานความผิดในบางเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะสภาพสังคมหรือกฎหมายภายในของประเทศนั้นๆ โดยสามารถสรุปรายละเอียดและเปรียบเทียบบทกำหนดโทษทางอาญาของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และบทกำหนดโทษของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้ตามตาราง ดังนี้

---

(4) If a person does not pay the fine without appeal within the period specified in paragraph (2), the fine shall be collected in accordance with national standard set of disposition of national taxes in arrears.

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบบทกำหนดโทษกฎหมายประกันสังคม 4 ประเทศ

ประเทศ / ความผิด	ประเทศ สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์ Social Security Law 1997	ประเทศสหพันธรัฐ มาเลเซีย Employee's Social Security Act 1969	ประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี NATIONAL PENSION ACT	ประเทศไทย พระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533
การไม่นำส่งเงิน สมทบ	✓	✓	✓	
การหักเงินสมทบ จากลูกจ้าง โดยรวมส่วนของ นายจ้างด้วย		✓	✓	
การกรอกเอกสาร โดยแสดงข้อความ อันเป็นเท็จ	✓	✓	✓	✓
ไม่แจ้งขึ้นทะเบียน ผู้ประกันตน หรือไม่ทำรายงาน การเปลี่ยนแปลง			✓	✓
การรับได้รับ ผลประโยชน์โดย ทุจริตหรือวิธีการที่ ไม่สุจริต	✓		✓	
ไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งเจ้าพนักงาน	✓	✓	✓	✓
ขัดขวางการปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้า พนักงาน		✓	✓	✓
ความรับผิดชอบของ ผู้แทนนิติบุคคล	✓		✓	✓

3.3 เปรียบเทียบบทกำหนดโทษทางอาญาของกฎหมายประกันสังคมไทยและต่างประเทศ

ตามที่ได้ศึกษาถึงบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทย และของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี แล้วนั้น จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศจะมีบทกำหนดโทษทางอาญาที่คล้ายคลึงกัน โดยประเทศไทยก็มีการบัญญัติสอดคล้องกับทั้ง 3 ประเทศ ในบางฐานความผิด แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่มีบทกำหนดข้อเท็จจริงบางประการไว้ให้เป็นความผิดเหมือนกับต่างประเทศ โดยมีประเด็นเปรียบเทียบ ดังนี้

3.3.1 บทกำหนดโทษกรณีการไม่นำส่งเงินสมทบ

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายประกันสังคมของประเทศไทย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประเทศ สหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ต่างบัญญัติให้การไม่นำส่งเงินสมทบเป็น ความผิดทางอาญาทั้งสิ้น แต่พระราชบัญญัติประกันสังคมมิได้บัญญัติให้การที่นายจ้างไม่นำส่ง เงินสมทบเป็นความผิดทางอาญาแต่อย่างใด

ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้การกระทำของนายจ้างผู้ซึ่งหักเงินสมทบ ประจำเดือน หรือเงินกู้ยืมจากเงินทดแทนของลูกจ้าง โดยไม่แจ้งการหักเงินดังกล่าวแก่ SSS ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ครบกำหนดให้แจ้ง จะสันนิษฐานว่า ได้มีเจตนาหักเงินสมทบหรือเงินกู้ และจะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ใน THE REVISED PENAL CODE ซึ่งเป็นการสันนิษฐาน ไว้ก่อนว่าเป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์

ส่วนประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติไว้คล้ายคลึงกัน โดยกำหนดไว้เป็นบทกำหนดโทษเฉพาะตามกฎหมายประกันสังคม โดยประเทศสหพันธรัฐ มาเลเซียกำหนดว่าในกรณีที่นายจ้างมีหน้าที่ชำระเงินสมทบภายใต้พระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่ยอม ชำระ และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนายจ้างที่ไม่จ่ายเงินสมทบโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรภายใน ระยะเวลาการชำระเงิน ต่างเป็นความผิดอาญาทั้งสิ้น

จะเห็นได้ว่ากฎหมายประกันสังคมทั้ง 3 ต่างประเทศนั้น นายจ้างผู้ซึ่งหักเงินสมทบแล้ว ไม่นำส่งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดจะมีโทษถึงจำคุก และโทษปรับ แต่ตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของประเทศไทยกลับไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่นายจ้างที่ไม่นำส่ง เงินสมทบแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามาตรการทางอาญาดังกล่าวเป็นมาตรการที่จะทำให้

การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพสมเจตนารมณ์ตามกฎหมาย ดังนั้น จึงควรจะนำกรณีดังกล่าวไปบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกันสังคม

3.3.2 การหักเงินสมทบจากลูกจ้างโดยรวมส่วนของนายจ้างด้วย

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายประกันสังคมของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ต่างก็มีการบัญญัติให้การหักเงินสมทบจากลูกจ้าง โดยรวมส่วนของนายจ้างด้วย เป็นความผิดทางอาญาเป็นการเฉพาะ โดยในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียมีบทบัญญัติไว้กรณีที่ นายจ้างหักหรือพยายามหักค่าจ้างของลูกจ้าง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนของเงินสมทบนายจ้าง และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดให้การที่นายจ้างฝ่าฝืนให้ลูกจ้างรับผิดชอบส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของความรับผิดชอบของนายจ้างตามกฎหมาย หรือหักค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกินกว่าค่าจ้างของ ลูกจ้างที่ต้องจ่าย แต่พระราชบัญญัติประกันสังคมของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดให้การที่ นายจ้างหักเงินสมทบจากลูกจ้าง โดยรวมส่วนของนายจ้างหรือก็คือให้ลูกจ้างรับผิดชอบเงินสมทบ ส่วนของนายจ้างทั้งหมดเป็นความผิดทางอาญาแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีความสำคัญในการมุ่งคุ้มครองลูกจ้างผู้ประกันตนในการถูกหักเงินสมทบจากนายจ้างตามกฎหมาย จึงเห็นสมควรต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางอาญาไว้เป็นการเฉพาะ จึงควรจะนำกรณี ดังกล่าวไปบัญญัติไว้เป็นบทกำหนดโทษทางอาญาในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ด้วย

3.3.3 การได้รับผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริต

จากการศึกษากฎหมายประกันสังคมของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี ต่างบัญญัติให้การได้รับผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริตเป็น ความผิดทางอาญาทั้งสิ้น โดยประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้กำหนดโทษเฉพาะในการลงโทษ ทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดกรณียื่นเอกสารอันเป็นเท็จเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ในสิทธิ ประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม หรือเงินกู้ยืมจากกองทุนฯ ให้เป็นความผิดตาม THE REVISED PENAL CODE ส่วนประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับ ผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริตต้องระวางโทษตามกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่กระทำความผิดในกรณีดังกล่าว แต่อย่างใด แม้ว่ากรณีก็ยังสามารถปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานฉ้อโกงได้ก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีความสำคัญในการมุ่งคุ้มครองเงินกองทุนประกันสังคม เพื่อมิให้ จ่ายให้กับบุคคลผู้ไม่มีสิทธิตามกฎหมาย จึงเห็นสมควรต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีเป็น บทกำหนดโทษทางอาญากรณีข้างต้นไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

จะเห็นได้ว่า กรณีการไม่นำส่งเงินสมทบ หรือการหักเงินสมทบจากลูกจ้างโดยรวมส่วน
ของนายจ้างด้วย หรือการได้รับผลประโยชน์โดยทุจริตหรือวิธีการที่ไม่สุจริต กฎหมายต่างประเทศ
ต่างบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญาทั้งสิ้น ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดโทษข้อเท็จจริง
ในกรณีดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด